

เรือผีหลอก

ดำรงค์ หนูทอง เรื่อง
ปวันรัตน์ สุขศรีแก้ว ภาพ

อำเภอหัวไทรโดยทั่วไปเป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ โดยมีแม่น้ำสายหลัก คือคลองหัวไทรซึ่งเปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ของอำเภอหัวไทรก็ว่าได้ วิถีชีวิตของคนหัวไทรคุ้นเคยกับคลองมานาน คลองหัวไทรนอกจากใช้เป็นเส้นทางคมนาคมสัญจรไปมาแล้ว ก็ยังเป็นแหล่งสร้างรายได้เลี้ยงปากเลี้ยงท้องให้กับชาวบ้านที่อยู่ติดริมคลองอีกด้วย อาทิ ราวเบ็ด ลอยอวน และเรือผีหลอก โดยเฉพาะเรือผีหลอกผู้เขียนได้มีโอกาสสัมภาษณ์ ตาผลหนูปุย อายุ ๘๕ อยู่บ้านเลขที่ ๒๕ หมู่ที่ ๑ ตำบลเกาะเพชร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๒ ตาผล หนูปุย ผู้บุกเบิกเรือผีหลอกในอำเภอหัวไทรเล่าให้ฟัง

อดีตลุ่มน้ำปากพนังเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๑ ตอนนั้นคลองหัวไทร-ปากพนังเป็นแหล่งที่ชุมนุมด้วย กุ้ง หอย ปู ปลา ให้ชาวบ้านได้หากินกันตามธรรมชาติ สามารถเลี้ยงครอบครัวได้โดยไม่เดือดร้อน สามารถส่งให้ลูกเรียนจบปริญญาตรีเพราะอาชีพแจวเรือผีหลอกอย่างเดียว

“ตอนนั้นปลาในคลองหัวไทร-ปากพนังชุมชุมมาก หากินกันไม่มีวันหมด ตายี่ดอาชีพแจวเรือผีหลอกตลอดมา”ตาผลบอก

“ตาผลได้ความคิดมาจากไหนครับเรือผีหลอก”
“ตอนนั้นเอาข้าวเปลือกไปขายที่โรงสีไฟ

ที่ปากพนั่งผ่านปากแพรกเห็นคนจีนแจวเรือหาปลา
สังเกตเห็นวิธีการของเขาเลยเอามาดัดแปลง ตอนแรกไม่ได้
ผลต้องทดลองหลายครั้ง” ตาผลอธิบายวิธีการทำ
เรือผีหลอก

“ใช้เรือเพรียว เอาไม้กระดานตีเข้าเป็นแผงใหญ่
๔ แผง ต่อกันบนลำเรือตลอดแนว ตั้งแต่หัวจรดท้าย
แผ่นกระดานนี้ให้ปิดเพียงซีกเดียวของเรือคือด้านซ้าย
ส่วนด้านขวาเป็นตาข่ายเพื่อให้ปลากระโดดลงมากกระดาน
ทาสีขาวตลอด”

“ทำไมต้องทาสีขาวล่ะครับ” ผมสงสัย

“สีขาวเมื่อถึงเวลาเดือนมืดขณะที่แจวเรือ
ผีหลอกทำให้ปลาตกใจกระโดดลงในเรือ เมื่อเราแจวเรือ
แผ่นกระดานที่ปิดปากเรือจะอยู่ระดับเดียวกับผิวน้ำ ขณะที่
ออกแรงแจวกระดานจะวิดน้ำบ้าง เป็นการกระตุ้นให้
ปลากะโดดได้อีกทางหนึ่ง” ตาผลอธิบาย

“เรือผีหลอกออกแจวกันช่วงไหนครับ”

“เริ่มช่วงเดือนมืด เวลาที่น้ำในคลองหัวไทร-
ปากพนั่งเป็นน้ำกร่อย ตอนนั้นน้ำเค็มจากปากกระวะลงมา
ผสมกับน้ำจืดในคลอง หรือบางที่น้ำเค็มจากอำเภอบาง
ปากพนั่งขึ้นมาผสมกับน้ำในคลองหัวไทรราวเดือนเจ็ด

(มิถุนายน) เริ่มแจวเรือผีหลอกได้จนหมดน้ำกร่อยก็ราว
เดือนสิบเอ็ด(ตุลาคม)”

“แจวจากไหนไปถึงไหนครับ” ผมถาม

“จากบ้านบางโหนดถึงปากแพรกบ้าง
จากบางโหนดไปปากกระวะคลองแดนบ้าง แล้วแต่ว่า
ช่วงไหนน้ำขึ้นหรือลงจะแจวไปตามน้ำ พอรุ่งเช้าก็กลับบ้าน
เอาปลาที่ได้ส่วนหนึ่งมาขายที่ตลาดปากพรุ ส่วนหนึ่ง
ส่งไปขายที่ตลาดหัวไทร ปลาตัวโตจะส่งไปขายที่ปากพนั่ง
ฝากไปกับเรือลักษณะ เรือท่าทอง”

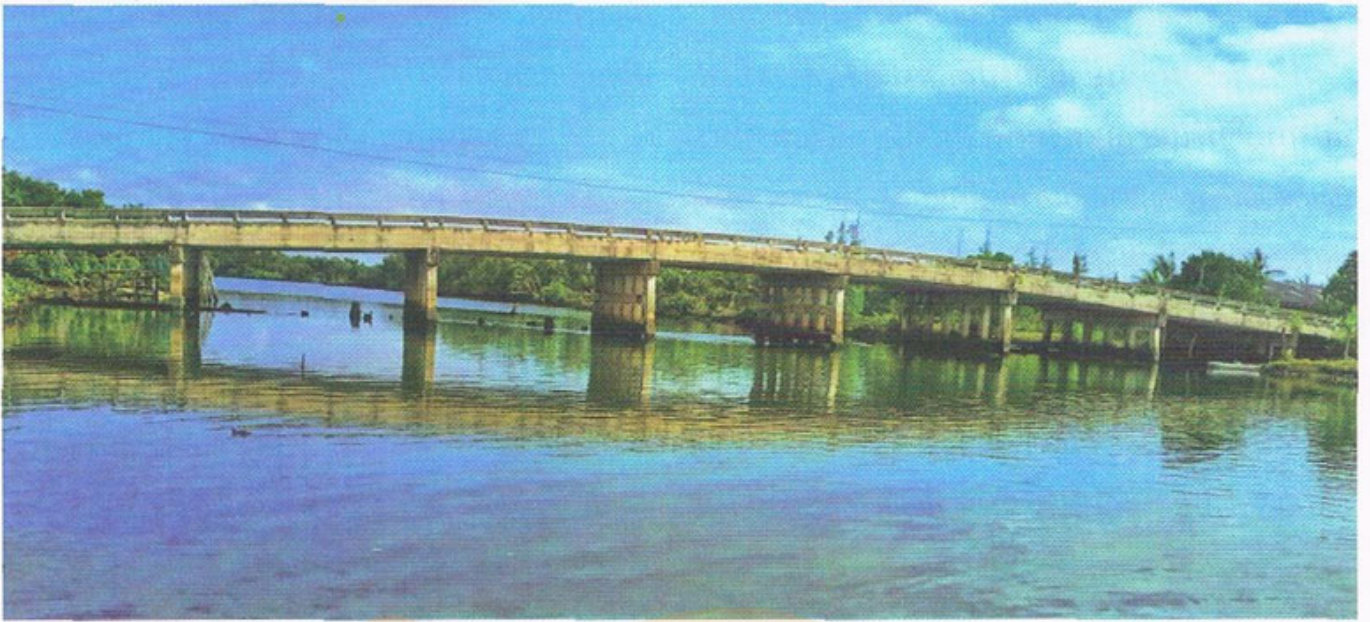
“ปลาคะไรบ้างครับที่ได้”

“มีปลากะพง ปลากะบอก กุ้ง ส่วนใหญ่
เป็นปลากะพง เคยได้ตัวโตที่สุด ๑๘ กิโลกรัม เวลานั้น
กิโลกรัมละ ๓ บาทเอง คืนหนึ่งแจวเรือผีหลอกได้
ประมาณ ๑๐๐ บาท ขณะนั้นข้าวเกวียนละ ๑๘ บาท
แจวเรือผีหลอกตาสามารถส่งให้ลูกเรียนจบปริญญาได้”
ตาผลเล่าด้วยความภาคภูมิใจ

นี่คือเรื่องราววิถีชีวิตของคนลุ่มน้ำปากพนั่ง

ในอดีตโดยใช้เรือผีหลอกหาปลาตามแบบภูมิปัญญา
ชาวบ้าน ตาผลผู้บุกเบิกการแจวเรือผีหลอกในอำเภอหัวไทร
เป็นคนแรกเล่าให้ฟัง ทุกวันนี้วิธีการหาปลาในคลอง
หัวไทร-ปากพนั่ง ไม่เห็นเรือผีหลอกอีกเลย ผู้คนนิยม
ใช้เบ็ด หรืออวนแทน

ข้อมูลจำเพาะ คลองหัวไทร

คลองหัวไทรเป็นแม่น้ำสายหลักเปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ของอำเภอหัวไทร เป็นสาขาหนึ่งของแม่น้ำปากพนัง ต้นกำเนิดเกิดจากเทือกเขานครศรีธรรมราช ในเขตตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด โดยมีคลองสาขา คือ คลองลาไม เกิดจากห้วยต่างๆ ที่ไหลมากันเป็นคลองลาไม ไหลผ่านตำบลวังอ่าง ตำบลเขาพระทอง ตำบลท่าประจะ ลงสู่คลองชะอวด อีกสาขาหนึ่งเกิดจากห้วยบริเวณควนหนองหงส์ เกิดคลองบางกลม ไหลผ่านตำบลบ้านตุล

อำเภอชะอวด ลงสู่คลองชะอวดไหลผ่านอำเภอชะอวด เรียกว่าคลองชะอวด หรือคลองท่าเสม็ด ไหลผ่านอำเภอเชียรใหญ่ เรียกว่า คลองเชียร ถึงบ้านปากแพรก แล้วแยกเป็นสองสาย สายหนึ่งไหลผ่านไปทางเหนือไปออกทะเลที่อ่าวปากพนัง อำเภอปากพนัง เรียกว่าแม่น้ำปากพนัง อีกสายหนึ่งไหลค่อนข้างขนานฝั่งทะเลไปทางใต้ผ่านอำเภอหัวไทร เรียกว่าคลองหัวไทร แล้วไปลงทะเลสาบสงขลา ที่ตำบลระโนด อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ระยะทางประมาณ ๖๓ กิโลเมตร

อ้างอิง

ดำรงค หนูทอง เรือผีหลอก. วารสารกลุ่มน้ำปากพนัง ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๔ เดือนตุลาคม ๒๕๔๒

เทพ เดชสุวรรณ ของดีหัวไทร. กรุงเทพฯ:บริษัทซี.ซี. พรินติ้ง จำกัด.๒๕๔๑

ผล หนูปุย ๒๕ หมู่ที่ ๑ ตำบลเกาะเพชร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์เมื่อ

วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๒